

Ομιλία της Γ. Γ. Ι.Φ Φωτεινής Κούβελα
στα εγκαίνια του Συμβουλευτικού Κέντρου Δήμου Αλεξανδρούπολης.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση να γίνει καταλύτης στην προώθηση της ισότητας των φύλων

Κύριες και κύριοι,
φίλες και φίλοι,

Αρχικά θα ήθελα να σας καλημερίσω και ευχαριστήσω τον Δήμαρχο της Αλεξανδρούπολης για την πρόσκληση που μου έκανε να παραβρεθώ στα εγκαίνια του Συμβουλευτικού Κέντρου της πόλης σας.

Είναι γεγονός ότι τις τελευταίες δεκαετίες έγιναν σημαντικά βήματα ως προς την ισότητα των φύλων και η θέση των γυναικών έχει βελτιωθεί είτε μέσω της νομοθεσίας είτε μέσω της ένταξης της διάστασης του φύλου στις πολιτικές που σχεδιάζονται και εφαρμόζονται σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο.

Σήμερα όμως παρά τον ευρύτατο διεθνή διάλογο για τα δικαιώματα των γυναικών και τις σχετικές διακηρύξεις, τα σημαντικά βήματα για τη γυναικεία χειραφέτηση που έχουν πραγματοποιηθεί, χάρη πριν απ' όλα στους αγώνες των ίδιων των γυναικών, και αποκρυσταλλώνονται σε μια σειρά θεσμικών κατοχυρώσεων-κατακτήσεων, τουλάχιστον στις δυτικές κοινωνίες, βρισκόμαστε μπροστά σε ιστορική επισθοδρόμηση, λόγω της νεοφιλελεύθερης κυριαρχίας και των αξιών της.

Οι έμφυλες ανισότητες και οι διακρίσεις σε βάρος των γυναικών εξακολουθούν να υφίστανται σε σημαντικούς τομείς του δημόσιου και ιδιωτικού βίου.

Σύμφωνα με την Έκθεση Ισότητας των Φύλων της Ευρωπαϊκής Κοινωνικής Επιτροπής, οι γυναίκες στον 21^ο αιώνα εξακολουθούν να αποτελούν την πλειοψηφία, τον κοινωνικό αποκλεισμό και τη βία και να αντιμετωπίζουν ακόμα μεγαλύτερες οικονομικές δυσχέρειες όταν είναι ηλικιωμένες ή ζουν μόνες τους ή έχουν χωρίσει.

Φίλες και φίλοι,

Στην πατρίδα μας η πολύπλευρη επίθεση της κρίσης και των μνημονίων στα κεκτημένα δικαιώματα των γυναικών, πολλαπλασίασε τα εμπόδια ισότιμης ένταξής τους στην αγορά εργασίας για τις νέο-εισερχόμενες, οδηγώντας έτσι ένα τεράστιο αριθμό νέων γυναικών στην ανεργία, (60%).

Επέβαλε τη μαζική επιστροφή τους στο σπίτι λόγω συρρίκνωσης της απασχόλησης, αναπαράγοντας για άλλη μια φορά παράλληλα αναχρονιστικούς, παραδοσιακούς ρόλους στο εσωτερικό της οικογένειας .

Έριξε στις πλάτες τους το έλλειμμα του κοινωνικού κράτους με την απλήρωτη παροχή ενός ευρέως φάσματος υπηρεσιών φροντίδας που τις αποστερεί επιπλέον από προσωπικό χρόνο και δυνατότητα ενασχόλησης με τα κοινά και την πολιτική,

Συσκότισε τις πολλαπλές μορφές βίας που υφίστανται – μέσα και έξω από την οικογένεια - και στην οποία αδυνατούν να αντιδράσουν λόγω των πολλαπλών εξαρτήσεων στις οποίες υπόκεινται,

Φυσικά, έτσι ή αλλιώς, πριν από την κρίση, η Ελλάδα ήταν μία από τις χώρες της Ε.Ε. με τις μεγαλύτερες ανισότητες φύλου στην αγορά εργασίας.

Το γεγονός είχε ως αποτέλεσμα η κρίση στη χώρα μας να πλήξει για άλλη μια φορά τις γυναίκες περισσότερο από τους άνδρες, σε αντίθεση με τις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες όπου η κρίση και η λιτότητα είχαν σαφώς μεγαλύτερες επιπτώσεις στους άνδρες και οι ανισότητες φύλου στην αγορά εργασίας μειώθηκαν (εξίσωση προς τα κάτω)

Πρόκειται για μία διαδικασία κοινωνικής οπισθοδρόμησης, την οποία εντείνουν, μεταξύ των άλλων, οι απορρυθμίσεις του θεσμικού πλαισίου προστασίας της εργασίας και της συλλογικής διαπραγμάτευσης, τα οποία θα επαναφέρουμε με νομοσχέδιο που θα εισάγουμε σύντομα στη Βουλή.

Η έμφυλη διάκριση περιλαμβάνει και τη βία κατά των γυναικών,

η οποία εξακολουθεί να υφίσταται και να εκφράζεται με πολλές μορφές.

Με τη σωματική βία, τη σεξουαλική βία, τη ψυχολογική βία, την οικονομική βία. Η ενδοοικογενειακή βία, ο βιασμός, η σεξουαλική παρενόχληση, το trafficking κλπ. δεν αφορά κάποιον συγκεκριμένο πολιτισμό, χώρα ή ομάδα γυναικών αλλά μας αφορά όλους.

Διαπερνά όλους τους πολιτισμούς, όλες τις χώρες, όλες τις κοινωνίες ανεξάρτητα από έθιμα ή παραδόσεις, κοινωνική τάξη, μόρφωση, επίπεδο υγείας κλπ.

Όλες αυτές οι μορφές βίας κατά των γυναικών έχουν κοινή συνισταμένη τον έλεγχο και την κυριαρχία και συσχετίζονται με στερεότυπες αντιλήψεις γύρω από τους κοινωνικά κατασκευασμένους ρόλους των φύλων.

Η βία κατά των γυναικών είναι έκφραση του ιστορικά άνισου συσχετισμού δυνάμεων μεταξύ ανδρών και γυναικών, που έχει οδηγήσει στην κυριαρχία και στη διάκριση κατά των γυναικών από τους άνδρες και στην παρεμπόδιση της πλήρους ανάπτυξης των γυναικών σύμφωνα με τον ΟΗΕ (πλατφόρμα Δράσης του Πεκίνου 1995).

Επίσης, η βία κατά των γυναικών είναι έγκλημα, όπως αναγνωρίζει η Ευρωπαϊκή Οδηγία 2012/29/ΕΕ που κάνει λόγο ειδικότερα για τα θύματα λόγω φύλου και καλεί στη λήψη μέτρων για την προστασία τους.

Οι συνέπειες της βίας για τη σωματική και ψυχική υγεία των γυναικών που την υφίστανται αλλά και για τα παιδιά τους είναι σοβαρότατες.

Κυρίες και κύριοι,

Με βάση το **“Εθνικό Πρόγραμμα για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Βίας κατά των γυναικών”** για πρώτη φορά, δημιουργήθηκε και λειτουργεί ένα ολοκληρωμένο δίκτυο 61 δομών σε όλη τη χώρα για την πρόληψη και αντιμετώπιση όλων των μορφών βίας κατά των γυναικών.

Το δίκτυο περιλαμβάνει την **24ωρη τηλεφωνική γραμμή SOS15900, 40 Συμβουλευτικά Κέντρα**, εκ των οποίων **14** υπάγονται στην ΓΓΙΦ και λειτουργούν στις πρωτεύουσες των περιφερειών και τα υπόλοιπα **25** λειτουργούν στους μεγαλύτερους δήμους της Ελλάδας. Επίσης, λειτουργούν **19** ξενώνες υπό την εποπτεία των Δήμων και **2** υπό την εποπτεία του ΕΚΚΑ (Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης).

Θεωρούμε τη συνέχιση και στήριξη του πλέγματος αυτών των δομών ως άκρως καίριας σημασίας για την αντιμετώπιση της έμφυλης βίας στην ελληνική κοινωνία και φροντίζει ήδη την εξασφάλιση της μελλοντικής τους λειτουργίας και αναβάθμισης, σύμφωνα και με τις προγραμματικές δηλώσεις της Κυβέρνησης. Διότι, δυστυχώς, η βία και μάλιστα η ενδοοικογενειακή αυξήθηκε τα χρόνια της κρίσης και οι δομές αυτές είναι όχι μόνο απαραίτητες, αλλά χρειάζεται η αναβάθμισή τους.

Στα Συμβουλευτικά κέντρα θα εντάξουμε και τη συμβουλευτική εργασία, λαμβάνοντας υπόψη, ότι μια κακοποιημένη γυναίκα δεν μπορεί να ξεφύγει εύκολα από το περιβάλλον που τις δημιουργήσε το πρόβλημα αν δεν είναι οικονομικά ανεξάρτητη.

Σε αυτό το σημείο θέλω να σημειώσω τις δυσκολίες που έχουν οι γυναίκες να καταγγείλουν την κακοποίηση τους.

Οι λόγοι μπορεί να είναι οικονομικοί, η ανοχή λόγω ύπαρξης παιδιών, οι στερεότυπες αντιλήψεις για γυναίκες με ιστορικό κακοποίησης ή και πίεση από τον κοινωνικό περίγυρο, η ενοχοποίηση – στιγματισμός για τη βία που δέχονται, η ντροπή να μιλήσουν για την κατάσταση που βιώνουν, τα αισθήματα για το σύζυγο, παρόλο που δέχονται βία, ο φόβος για μη προστασία από το νόμο: έλλειψη γνώσης των νομικών τους δικαιωμάτων ή και παραβίαση νομικών μέτρων από το σύζυγο, η έλλειψη υποστηρικτικών δομών.

Χρειάζεται περισσότερη ενημέρωση και προσπάθεια.

Επίσης, άμεσα θα προχωρήσουμε σε συγκρότηση Επιτροπής με νομικούς και άλλους ειδικούς επιστήμονες για να προχωρήσουμε προς κύρωση στη Βουλή της **Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης (Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης)** για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας, η οποία είναι το πρώτο δεσμευτικό διεθνές κείμενο για την πρόληψη του φαινομένου, την προστασία των θυμάτων και την τιμωρία των δραστών.

Η υλοποίηση της σύμβασης θα ξεκινήσει με την προβλεπόμενη από τη Σύμβαση, ψήφιση ενιαίου Νόμου για την αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών σε όλους τους τομείς της ιδιωτικής και δημόσιας σφαίρας της ζωής.

Κυρίες και κύριοι,

Επιδίωξη μας είναι η έμφυλη ισότητα να διατηρηθεί στο κέντρο της πολιτικής και των στόχων μας.

Σήμερα, τώρα, είναι η στιγμή, η οπτική του φύλου στη χάραξη των πολιτικών, να αποτελέσει ένα 'ορατό' πεδίο στρατηγικής στόχευσης, το οποίο να διαπερνά οριζόντια όλες τις πολιτικές ώστε να χρησιμοποιηθεί ως εφαλτήριο για την κοινωνική ανάπτυξη και κοινωνική συνοχή.

Στη Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων, πιστεύουμε ότι αυτό μπορεί να γίνει. Και μπορεί να γίνει όταν λειτουργήσουν ταυτόχρονα 3 συνθήκες:

1. η ενίσχυση της παρούσας νομοθεσίας,
2. η διάχυση της τεχνογνωσίας γύρω από το σχεδιασμό εξειδικευμένων πολιτικών προώθησης της Ισότητας των φύλων
3. η ένταξη της οπτικής της Ισότητας των Φύλων στις Δημόσιες Πολιτικές.

Σύμμαχός μας, σε αυτή την προσπάθεια, είναι και η Τοπική Αυτοδιοίκηση μέσω των αιρετών οργάνων της και των εργαζομένων της.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση, ως θεμελιώδες κύτταρο κοινωνικής συνοχής, αποτελεί βασικό φορέα άσκησης πολιτικής και παροχής υπηρεσιών στο πλαίσιο της περιφερειακής ανάπτυξης και της κοινωνικής ενδυνάμωσης, και για αυτό ακριβώς το λόγο, ο ρόλος της είναι καταλυτικός στην προώθηση της ισότητας των φύλων. Η εμπειρία της στο αντικείμενο αυτό είναι σημαντική.

Οι τομείς στους οποίους κατά καιρούς έχει αναπτύξει δράση, και τους γνωρίζετε και εσείς ως εκπρόσωποι των φορέων σας, είναι ο τομέας της απασχόλησης και της επαγγελματικής κατάρτισης των γυναικών, ο τομέας της συμφιλίωσης οικογενειακής με επαγγελματική ζωή μέσω της δημιουργίας κέντρων φύλαξης παιδιών, παιδικών σταθμών, του προγράμματος “Βοήθεια στο Σπίτι”, των κέντρων ημερήσιας φροντίδας ηλικιωμένων (ΚΗΦΗ) κα.

Στο Εθνικό Πρόγραμμα για την Ουσιαστική Ισότητα των Φύλων 2010-2013, που σαν κυβέρνηση έχουμε σκοπό να αναμορφώσουμε και να επικαιροποιήσουμε, συμπεριλαμβάνονται έργα τα οποία αφορούν την ένταξη της Ισότητας των Φύλων στις Δημόσιες Πολιτικές και πιο συγκεκριμένα στην Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Σε επίπεδο Β΄ βαθμού Αυτοδιοίκησης, κάθε Περιφέρεια συγκροτεί **Περιφερειακή Επιτροπή Ισότητας των Φύλων**, τις λεγόμενες εν συντομία, όπως γνωρίζετε ΠΕΠΙΣ.

Οι ΠΕΠΙΣ αποτελούνται από τον Περιφερειάρχη/ισα ως Πρόεδρο, ένα μέλος του Περιφερειακού Συμβουλίου, εκπρόσωπο των Δήμων της Περιφέρειας, εκπρόσωπο αντιπροσωπευτικής γυναικείας οργάνωσης και εκπρόσωπο της ΓΓΙΦ.

Στη ΓΓΙΦ έχουμε ήδη δεχτεί αιτήσεις από πολλές Περιφέρειες (Αττικής, Δυτικής Ελλάδας, Θεσσαλίας και Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης, Δυτικής Μακεδονίας) για ορισμό εκπροσώπων της και έχουμε ορίσει τα μέλη στις έντεκα (11) Περιφέρειες.

Η διαδικασία αυτή ολοκληρώνεται και για τις υπόλοιπες δύο (2) Περιφέρειες, ώστε να ξεκινήσει με όλες μια πιο εντατική και ουσιαστική συνεργασία.

Εξάλλου οι στόχοι μας και το όνειρό μας, σε αυτό τον τομέα χάραξης πολιτικής, είναι κοινά και αφορούν τη βέλτιστη εφαρμογή, αναδιοργάνωση και ανάπτυξη πολιτικών άσκησης πολιτικής με την οπτική του φύλου για την επίτευξη του θεμελιώδους ανθρώπινου δικαιώματος της Ισότητας των Φύλων.

Όσον αφορά το επίπεδο του Α βαθμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης, προωθήθηκε η υπογραφή της **Ευρωπαϊκής Χάρτας για την Ισότητα των Φύλων στις τοπικές κοινωνίες**.

Μέχρι σήμερα έχουν υπογράψει την Ευρωπαϊκή Χάρτα **153** Δήμοι, εκ των οποίων **29** έχουν συγκροτήσει Δημοτική Επιτροπή Ισότητας, εν συντομία **ΔΕΠΙΣ**, ενώ αρκετοί Δήμοι έχουν δηλώσει την πρόθεσή τους να συγκροτήσουν ΔΕΠΙΣ.

Επομένως, η ένταξη της ισότητας των φύλων στις πολιτικές των Περιφερειών και των Δήμων, αποτελεί επιτακτική ανάγκη, καθώς το περιφερειακό και τοπικό επίπεδο διακυβέρνησης μπορεί να συμβάλλει σε σημαντικό βαθμό, ώστε να γίνει αντιληπτή η έννοια του φύλου στη θεώρηση της δημοκρατίας, **καθώς η Αυτοδιοίκηση αποτελεί προνομιακό χώρο συμμετοχής, ‘ως εξουσία εγγύτερη στον πολίτη’ και άρα πιο προσβάσιμη στην τοπική κοινωνία**.

Επιπλέον, η ΓΓΙΦ μέσω του σχεδιασμού και της υλοποίησης του έργου της ‘Δημιουργία μεθοδολογιών και εργαλείων παρακολούθησης και ελέγχου της διάστασης της ισότητας των φύλων σε όλες τις δημόσιες πολιτικές’ ανέπτυξε το πρότυπο Σύστημα Ένταξης της Ισότητας των Φύλων (ΣΕΙΦ) σε Περιφέρειες και Δήμους.

Για την πιλοτική εφαρμογή των Σχεδίων Ισότητας των Φύλων, με έργο την Εξειδίκευση του προτύπου Συστήματος Ένταξης της Ισότητας των Φύλων, προκηρύχτηκε ανοιχτός δημόσιος διαγωνισμός σε **7 τμήματα**, στις 13 Περιφέρειες της χώρας και στους 15 μεγαλύτερους πληθυσμιακά δήμους. Και στα 7 τμήματα έχει ξεκινήσει η υλοποίηση του έργου.

ΛΟΙΠΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΓΙΦ

Όσον αφορά το εγγύς μέλλον για το ζήτημα της Ισότητας των Φύλων, θα ήθελα να μοιραστώ μαζί σας ότι η ΓΓΙΦ, σύμφωνα με τις προαναφερθείσες προγραμματικές δηλώσεις και θέλοντας να υπάρξει συνέχεια και επέκταση των πολιτικών ισότητας, δεσμεύεται:

Να επικαιροποιήσει το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ισότητα των Φύλων σε τομείς άμεσης προτεραιότητας όπως είναι η εργασία, η αντιμετώπιση της φτώχειας, η ανεργία, τα ασφαλιστικά δικαιώματα, τα δικαιώματα υγείας και πιο συγκεκριμένα τα δικαιώματα αναπαραγωγικής και σεξουαλικής υγείας, η αντιμετώπιση της έμφυλης βίας και ο τομέας της εκπαίδευσης, προκειμένου να συμβάλλουμε στην αλλαγή της συλλογικής κοινωνικής συνείδησης γύρω από το ζήτημα της Ισότητας των Φύλων.

Στο πλαίσιο αυτό, θα επικαιροποιήσουμε και προωθήσουμε όλες τις απαραίτητες θεσμικές παρεμβάσεις που προάγουν το ζήτημα της κατοχύρωσης της ουσιαστικής ισότητας των φύλων.

Άμεσα θα προχωρήσουμε και στον εκσυγχρονισμό του οικογενειακού δικαίου σε συνεργασία με το Υπουργείο Δικαιοσύνης καθώς και σε παρεμβάσεις που αφορούν τη διαμόρφωση της κοινωνικής συνείδησης από τα ΜΜΕ.

Με πρόσφατη παρέμβαση μου στον Υπουργό Επικρατείας έθεσα μεταξύ άλλων, ενόψει της έναρξης της λειτουργίας της Δημόσιας τηλεόρασης, αυτή να αποτελέσει το υπόδειγμα μιας διαφορετικής μιντιακής κουλτούρας με την εξάλειψη των σεξιστικών απεικονίσεων, που θα συμβαδίζει με την προβολή και την παρουσίαση των έμφυλων ζητημάτων και των θεμάτων που αφορούν τις γυναίκες, με τρόπο που δε θα τις προσβάλλει και που δεν αναπαράγει και δεν δημιουργεί διακρίσεις και ανισότητες με βάση το φύλο.

Φίλες και φίλοι,

Με την πεποίθηση ότι όλες και όλοι καταλαβαίνουμε τη δυσκολία της περιόδου, την φτωχοποιημένη κοινωνία μας, τον οικονομικό πόλεμο που αντιμετωπίζουμε, πρέπει να ιεραρχήσουμε τους στόχους και τις προτεραιότητες μας ώστε τα θέματα της ισότητας των φύλων να μη 'ξεχνιούνται' και να είναι στο επίκεντρο των πολιτικών, τόσο της Κεντρικής Διοίκησης όσο και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Ευχαριστώ για την προσοχή σας και ελπίζω στην καλή συνεργασία μας.